

101911

av uem som sluss mot de tyske okkupasjonstroppene under russisk kommando gjennom de fem krigsårene.

I alle år har det norske samfunn trakassert, mistenkeliggjort og overvåket partisanene fra Finnmark. Men 3. august 1992 vil bli stående som en merkedag. Denne dagen ga kong Harald partisanene den unnskyldning og oppreisning de har ventet på siden 2. verdenskrig sluttet 8. mai 1945.

Bjarne Karlsen var ikke selv partisan, men han fungerte som hjelpemann helt frem til 1943 da opplegget sprakk i Syltevik og mange mennesker ble tatt av tyskerne. Han var rørt til tårer da kong Harald kom ned til ham etter å ha lagt ned en krans ved minnebautaen over 17 partisaner som er reist i Kiberg i Vadsø.

Ventet i årevis

– Jeg har ventet i alle år på de forløsende ord, og det er helt overveldende å oppleve dette. I dag er det bare noen få av partisanene som fortsatt lever. Det er trist at de som er gått bort ikke kan dele denne opplevelsen med oss, sa Karlsen etter Kongens besøk i Kiberg.

Og for Karlsen var dette en så sterk opplevelse at han måtte ty til et par beroligende tabletter for å makte å være til stede under den historiske hendelsen.

Folk i Kiberg ble tidlig i krigen plaget av tyskerne, og med den korte avstanden til Fiskerhalvøya - ba-

27 drepte

Noen av partisanene var også loser ombord på russiske ubåter som opererte utenfor Finnmarkskysten, og deres virksomhet hadde stor betydning for utfallet av krigen i nord.

Men arbeidet var sårbart og farefullt, og i 1943 hadde tyskerne avslørt de fleste partisanene. Arrestasjoner forhør og tortur fulgte. Bare 18 av de 45 partisanene som ble vervet fra Finnmark overlevde krigen. 12 av de drepte kom fra den lille bygda.

De som overlevde ble på langt nær hilst som helter, slik «gutta på skauen» ble det da de krøp ut under grantrærne våren 1945.

Tiet ihjel

Deres innsats ble tiet i hjel, og først i 1983, da kong Olav bekranset bautaen, kunne partisanene krype frem fra det glemselens og mistenksomhetens slør som var lagt over dem av norske overvåkningsmyndigheter og militær etterretning. Også Kjell Fjørtoft har bidratt til å bringe deres heltmodige innsats frem i lyset i boken «Lille Moskva».

I går kom endelig det offisielle Norges unnskyldning og oppreisning.

Gjentok i Vadsø

Da kong Harald og dronning Sonja kom til Vadsø etter besøket i Kiberg, ble de hilst av kongesalutt fra Vardøhus festning. Der gjentok kongen deler av innholdet fra sin tale i Kiberg. Spesielt tok han på ny opp de nære østforbindelsene som har særpreget Finnmark.

A. R. TIRSDAG 4. AUGUST 1992

RØRENDE MØTE: Kongeparet hilste på Signe Eriksen, Borgny Schanche og Molly Eriksen. Deres ektemenn var partisaner under krigen. (Foto: Lise Aaserud, NTB)

Oppreisning til Kiberg

Av Sverre A. Nielsen

KIBERG: Med tårer i øynene mottok Bjarne Karlsen (77) en kongelig unnskyldning for det norske samfunns behandling

re et par timer med båt over Varangerfjorden - var det ikke rart at mange rømte dit. Flere av disse kom i løpet av krigen tilbake til Finnmark. De opprettet radiostasjoner, spionerte på tyskerne og sendte meldinger til den russiske etterretningstjenesten.